

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI
Kasvun- ja oppimisen palvelut
perusopetuspalvelut

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KOULUKULJETUSSÄÄNTÖ

Versio 4.6.2014

Jyväskylän kaupunki

Kasvun- ja oppimisen palvelut / perusopetuspalvelut

Sivistyslautakunnassa 11.6.2014

Sisällysluettelo

1	Lainsäädäntö	4
1.1	Perusopetuslaki	4
1.2	Muiden lakien ja asetusten turvallisuusmääräyksiä	5
2	Koulukuljetusetuuden perusteet Jyväskylän kaupungin esi- ja perusopetuksessa	6
2.1	Ensisijainen koulu eli ns. lähikoulu	7
2.2	Koulumatkan pituus	7
2.3	Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus	7
2.4	Koulumatkan vaarallisuus	8
2.5	Koulumatkaan käytettävä aika	8
3	Päätöksenteko koulumatkaetuutta myönnettäessä	9
4	Koulukuljetusten järjestäminen	10
4.1	Kuljetusten odotusajat	10
4.2	Lukujärjestyksistä poikkeavat kuljetukset	10
4.3	Kuljetuksesta maksettava avustus	11
4.4	Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta (Jälkkäri ja Vertti) ja koulun kerhotoiminta	11
5	Säännöt ja aikataulut koulukuljetuksissa	12
5.1	Vapaapaikkaoikeus	12
5.2	Aikataulut	12
6	Eriytilanteet koulumatkalla	13
6.1	Koulukuljetusauto ei saavu pysäkille	13
6.2	Kuljetuksen laatuun ei olla tyytyväisiä	13
6.3	Oppilaan hakupaikasta sopiminen	13
6.4	Hankalat sääolot	13
6.5	Vahingonkorvausvastuut	13
7	Muistilistat	14
7.1	Oppilaan muistilista	14
7.2	Huoltajan muistilista	14
7.3	Koulun / esiopetuspaikan muistilista	15
7.4	Kuljettajan / liikennöitsijän muistilista	16

TAUSTAA

Erilaisissa tutkimuksissa on todettu, että koululaisten yleiskunto on heikentynyt liikkumisen vähenemisen myötä. Lapsen itsensä kulkeman koulumatkan osuus tulisikin nähdä lapsen oikeutena, joka edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monia sairauksia. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omiin kykyihin kulkea koulumatkansa.

Liikenneturvan internet-sivuilla on runsaasti tietoa turvallisesta liikkumisesta www.liikenneturva.fi.

Turvallisen koulumatkan varmistamiseksi oppilasta tulee opastaa, kuinka hänen koulumatkansa kuljetaan ja kuinka liikenteessä huomioidaan muut kulkijat. Oppilaan on noudatettava liikennesääntöjä, käytettävä pyöräillessä kypärää ja tieliikennelain mukaista polkupyörää (mm. valot pimeällä, asianmukaiset heijastimet ja jarrulaitteet sekä soittokello). Oppilaan tulee huolehtia näkymisestään liikenteessä, esim. vaatteisiin kiinnitettävän heijastimen, heijastavan turvaliivin ja tarvittaessa taskulampun avulla.

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä sekä huolehtimaan lapsen asianmukaisista varusteista. Vanhempien tulisi tutustua koulureittiin yhdessä oppilaan kanssa. Jyväskylän kaupungin opetussuunnitelma tukee oppilaiden turvallista liikkumista liikenteessä.

1 Lainsäädäntö

Perusopetuslaissa määritellään ehdot, joiden täytyessä kunta on velvollinen järjestämään oppilaille maksuttoman koulukuljetuksen. Koulukuljetus myönnetään oppilaaksiotosta päättävän viranhaltijan osoittamaan kouluun. Jyväskylän kaupungin perusopetuksen oppilaaksioton periaatteet on käsitelty sivistyslautakunnassa 11.12.2012 § 126 ja ne ovat tulleet voimaan 1.1.2013 alkaen.

1.1 Perusopetuslaki

6 § *Oppilaan koulupaikan määräytyminen*

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. ([23.12.1999/1288](#))

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa. ([23.12.1999/1288](#))

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

32 § *Koulumatkat*

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. ([19.12.2003/1139](#))

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. ([24.6.2010/642](#))

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. ([8.4.2011/324](#))

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

1.2 Muiden lakien ja asetusten turvallisuusmääräyksiä

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormauksesta ja turvallisuusjärjestelyistä (553/2006) on tullut voimaan vuonna 2006. Asetus koskee koulun säännölliseen toimintaan kuuluvia matkoja, jotka ovat kunnan tai vastaavan tahon järjestämää tilausliikennettä. Koululaisten käyttämä normaali reittiliikenne ei kuulu asetuksen soveltamisalaan. Myös koulumatkoilla ja koulukuljetuksissa on tärkeä muistaa, että kaikkien tienkäyttäjien on otettava huomioon yleinen tieliikennettä koskeva lainsäädäntö.

Turvavyötä on tieliikennelain mukaan käytettävä kaikkien istuessaan sellaisella paikalla mihin se on asennettu. Oppilaita kuljettavan kouluauton (tilausliikenne, taksi, pienoislinja-autot) kuljettajan on myös käytettävä turvavyötä.

Autossa voidaan kuljettaa kuljettajan lisäksi enintään rekisteriotteeseen merkityn määrä istumapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia. Jos auto on koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä, matkustajien määrä yhdellä istuimella tai istuinrivillä saa olla enintään seuraavaa:

istumapaikkojen määrä	matkustajien määrä
1	2
2	3
3	5
4	6

Vierekkäisillä istumapaikoilla ei kuitenkaan saa olla useampia kuin kolme matkustajaa. Kuljettajalle ja kahdeksalle matkustajalle rekisteröidyssä henkilöautossa saa kullakin vähintään 70 senttimetrin levyisellä istumapaikalla, kuljettajan viereistä paikkaa lukuun ottamatta, kuljettaa kahta siihen sopivaa matkustajaa. Siten 1+8 hengen autossa saa kuljettaa 13 oppilasta sillä edellytyksellä, että kaikki oppilaat ovat lukuvuoden alkaessa alle 13-vuotiaita, muutoin saa kuljettaa 12 oppilasta (koulukuljetusasetus 2 §).

Linja-autoissa ei saa 1.8.2007 alkaen koulukuljetuksissa olla ylikuormaa lainkaan (koulukuljetusasetus 3 §). Linjaliikenteessä rekisteriin merkitty matkustajamäärä saadaan tilapäisesti ylittää 30 prosenttia (asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä 38 §).

Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (10.12.2010/1110) määrää alkolukon käytön pakolliseksi tilausajoina suoritettavissa koulu- ja päivähoitokuljetuksissa 1.8.2011 alkaen. Jyväskylän kaupungin koulukuljetuksissa on edellytetty lukuvuodesta 2011 – 2012 alkaen alkolukkoa koulukuljetuksia tilausajoina hoitavissa autoissa (sisältää taksit, pienoislinja-autot ja tilausajossa olevat linja-autot). Alkolukkolaki ei koske reittiliikenteen linja-autoja.

Koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana olevalla koulukyytikilvellä. Kilven saa korvata takseissa valaistulla koulukuljetusta ilmaisevalla kuvulla, joka on vähintään taksivalaisimen kokoinen.

Kouluauton suurin sallittu nopeus on 80 km/h.

Turvallisuusmääräysten noudattamista koulun kanssa valvoo myös Poliisi.

2 Koulukuljetusetuuden perusteet **esiopetuksessa ja Jyväskylän kaupungin perusopetuksessa**

Varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja kunnan osoittaman ensisijaisen koulun / **esiopetuspaikan** (= lähikoulu) välistä matkaa, jonka hän kulkee kouluun / **esiopetukseen** ja sieltä palatessaan.

Koulukuljetuksella tarkoitetaan oppilaalle maksutonta kuljetusta **kodin ja koulun / esiopetuspaikan välillä**, jonka opetuksesta vastaava järjestää halvinta tarkoituksenmukaista kulkuneuvoa käyttäen. Maksuton koulukuljetus koskee esiopetusta, perusopetusta tai lisäopetusta saavaa oppilasta.

Jyväskylän kaupungin koulukuljetusten myöntämisessä ja järjestämisessä noudatetaan perusopetuslain 32 §:ssä määriteltyjä perusteita. Perusopetuslain lisäksi koulukuljetusten myöntämisessä noudatetaan näitä Jyväskylän kaupungin sivistyslautakunnan hyväksymiä tarkentavia perusteita jyvaskyläläisille oppilaille.

Perusteiden täytyessä Jyväskylän kaupunki on velvollinen järjestämään jyvaskyläläiselle oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen tai avustamaan oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvia kustannuksia. Jyväskylän kaupunki maksaa kuljetusavustuksia vain poikkeustapauksissa erillisillä päätöksillä.

Oppilaalla ei ole oikeutta koulukuljetusetuuteen, jos hänet otetaan muuhun kuin kaupungin osoittamaan lähikouluun **tai esiopetuspaikkaan** (POL 6 § 2 mom.), tällöin oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista (POL 32 § 3 mom.) Oppilaan huoltaja voi myös järjestää kuljetuksen kouluun / **esiopetukseen** omalla tai tilaamallaan kulkuneuvolla, jolloin hän vastaa siitä aiheutuvista kustannuksista ja järjestelyistä kokonaisuudessaan.

Oppilaan asuinpaikan vaihtuessa kesken lukukauden määritellään aina uuden asuinpaikan mukainen lähikoulu.

Asuinpaikan vaihtuessa oppilaalla on, huoltajan niin halutessa, mahdollisuus hakea ”vanhaan” kouluun / **esiopetuspaikkaan** ns. toissijaisena oppilaana. Asiasta oppilaaksiotto päätöksen tekee koulun rehtori / **päiväkodinjohtaja** ja tällöin huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta ja saattamisesta aiheutuneista kustannuksista (esim. päättävän luokan kevät).

Pääsääntöisesti vieraskuntalaisten oppilaiden koulumatkoja Jyväskylän kaupunki ei korvaa (POL 32 § 3 mom).

Oppilaskuljetusten myöntämisen ja järjestämisen perusteita on käsitelty sivistyslautakunnassa aiemmin:

- 28.4.2009 § 65 Oppilaskuljetusten perusteet **ja 14.5.2013 § 61 Jyväskylän perusopetuksen koulukuljetussääntö**

Tämä koulukuljetussääntö kumoaa aiemman sivistyslautakunnan päätöksen koulukuljetusten myöntämisen ja järjestämisen perusteista.

Tämä koulukuljetussääntö tulee voimaan lukuvuodesta 2013 - 2014 alkaen myönnettäessä ja järjestettäessä Jyväskylän kaupungin koulukuljetuksia.

Mikäli perusopetuslain ja/tai Jyväskylän kaupungin sivistyslautakunnan määrittämät koulukuljetusten myöntämisperusteet eivät täyty, ovat huoltajat itse velvollisia järjestämään oppilaan koulumatkan.

2.1 Ensisijainen koulu eli ns. lähikoulu

Kuljetusetuuden edellytyksenä on, että oppilas käy Jyväskylän kaupungin osoittamaa ensisijaista koulua / **esiopetuspaikkaa, jonka alueella hän väestörekisterin tietojen mukaan asuu.** Ensisijaiseksi kouluksi / **esiopetuspaikaksi** voidaan katsoa myös muu Jyväskylän kaupungin osoittama tarkoituksenmukainen koulu / **esiopetuspaikka**. Muihin kuin Jyväskylän kaupungin osoittamiin kouluihin / **esiopetuspaikkoihin** kuljetuksia ei järjestetä, eikä korvata.

Väistötiloissa toimiva koulu / **esiopetuspaikka** on Jyväskylän kaupungin osoittama ensisijainen koulu / **esiopetuspaikka**. Koulumatkaetus määritellään väistössä toimivan koulun / **esiopetuspaikan** osoitteeseen samoilla periaatteilla kuin varsinaisella paikalla toimineen koulunkin / **esiopetuspaikan** osoitteeseen.

2.2 Koulumatkan pituus

Perusopetuslaissa määritellään koulumatkan pituudesta seuraavasti: *”jos perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen.”*

Jyväskylän kaupungin sivistyslautakunnan määrittelemissä perusteissa esi- ja perusopetuksessa oppilaalle myönnetään koulukuljetus kaupungin osoittamaan ensisijaiseen esiopetus- tai perusopetuspaikkaan, kun koulumatkan pituus on:

- perusopetuksen 1. – 2. luokan oppilaalla yli 3500 metriä
- esiopetuksessa ja perusopetuksen 3. – 9. luokan oppilaalla yli 5000 metriä.

Koulukuljetuksen ensisijainen peruste on oppilaan matka kotiosoitteesta (väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka) esiopetukseen tai perusopetukseen. Koulumatkan pituus mitataan kotiosoitteesta koulun osoitteeseen lyhintä ympärivuoden kulkukelpoista turvallista reittiä pitkin. Kotiosoite on määritelty tontin pääliittymän kohdalle. Koulun osoite on määritelty koulun tontin rajalle tai muuhun koulun määrittelemään mittauspisteeseen.

Koulumatkan mittaaminen suoritetaan kussakin koulussa / **esiopetuspaikassa** (koulusihteeri, rehtori, **päiväkodinjohtaja** tai muu tehtävään valtuutettu). Poikkeuksia kilometrirajoista (esim. 3450 m) ei tehdä, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein. Jos huoltajat eivät hyväksy koulun / **esiopetuspaikan** mittaamaa matkaa, niin matkan tarkistaa kuljetussuunnittelija Jyväskylän kaupungin karttapalvelun avulla koulun / **esiopetuspaikan** toimeksiannosta.

2.3 Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Mikäli koulumatka oppilaalle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan todetaan hakemuksen perusteella oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet esim. oppilaan kehitystaso tai terveydelliset syyt huomioon ottaen liian vaikeaksi tai rasittavaksi, voidaan oppilaalle myöntää oikeus kaupungin järjestämään koulukuljetukseen.

Vanhempien tulee liittää koulukuljetus**etu**shakemukseen tapauksesta riippuen lääkärin, psykologin tai muun vastaavan tahon asiantuntijalausunto. Lausunnosta tulee ilmetä koulukuljetustarpeen perustelujen lisäksi oppilaalle suositeltava kuljetusmuoto ja ajanjakso, jolle koulukuljetus tulisi järjestää.

Lausunto ei kuitenkaan velvoita kaupunkia järjestämään koulukuljetusta, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

2.4 Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka, hänelle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan, tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, kaupunki järjestää koulukuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osuudelle.

Jyväskylän kaupunki käyttää maassa yleisesti käytössä olevaa Koululiitu-ohjelmaa suositusluonteisesti koulutien vaarallisuuden tutkintaan ja tulkintaan. Koulutien vaarallisuuden arvioinnista tehdään lausunto. Perusopetuspalvelut saattaa lausunnon tiedoksi ko. kouluille jonka perusteella koulujen rehtorit tekevät kuljetusetuuspäätöksen.

Lausunto koulutien vaarallisuudesta perustuu Koululiitu-ohjelman tulkinnan lisäksi tieolosuhteisiin tutustumiseen paikanpäällä (kuljetussuunnittelija, liikenneyhdysohjaaja, tarvittaessa myös aluevastaava / rehtori) ja tarvittaessa pyydetään kannanotto muilta viranomaisilta (mm. ELY-keskus, poliisi, kaupungin liikenne- ja viheralueiden vastuualueelta). Tasoristeysten ylitysten vaarallisuus arvioidaan Liikenneviraston ylläpitämien tietojen perusteella.

Olosuhteiden muuttuessa tien vaarallisuus arvioidaan uudestaan. Koululiitu-ohjelmaan päivitetään vuosittain uudet tiehallinnon antamat tiedot (mm. liikennemäärät, nopeusrajoitukset, valaistukset, kevyenliikenteen väylät). Myös tasoristeysten tiedot tarkastetaan Liikenneviraston ylläpitämästä tasoristeys rekisteristä www.tasoristeys.fi.

Petoeläinhavaintojen vuoksi anottavia kuljetuksia tai siihen liittyviä, nykyistä kuljetusreittiä koskevia muutoksia on mahdollisuus hakea erillisellä kuljetusetuushakemuksella. Hakemuksen pohjalta tilanne arvioidaan oppilaskohtaisesti. Hakemuksen käsittelyn yhteydessä voidaan tarvittaessa pyytää erillinen lausunto Suomen riistakeskukselta (nopeuttaakseen päätösprosessia hakijan kannattaa liittää se jo hakemukseen).

Arvion perusteella oppilaalla on mahdollisuus saada kuljetusetuus tai muutos nykyiseen reittiin.

Koulukuljetuksesta ja oppilaan hakupaikasta tien vaarallisuuteen perustuen päättää rehtori / **päiväkodin johtaja / asiakaspalvelupäällikkö** erillisen koulukuljetusetuushakemuksen perusteella. Ottaen tapauskohtaisesti huomioon oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet.

2.5 Koulumatkaan käytettävä aika

Perusopetuslain § 32 (muuttunut 1.1.2011) mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään:

- kaksi ja puoli tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa
- kolme tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

3 Päätöksenteko koulumatkaetuutta myönnettäessä

Jokaisesta kuljetusetuuden saavasta oppilaasta tehdään päätös. Koulumatkaetus myönnetään siihen oikeutetulle enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Koulumatkaetuuspäätös voi koskea koko lukuvuotta tai sen osaa. Päätöksen tulee sisältää perustelut.

Kuljetusetuuspäätöksen tekee koulun rehtori / päiväkodinjohtaja / asiakaspalvelupäällikkö sivistyslautakunnan päättämien periaatteiden mukaisesti (SivLtk 30.1.2013, 7§, sivistyslautakunnan toimintasäntö 4 §).

Koulumatkaetus myönnetään ilman hakemusta ensisijaiseen Jyväskylän kaupungin osoittamaan kouluun, mikäli kohdassa 2.2 määritellyt kilometrirajat täyttyvät. Mikäli oppilaita on useampia, voidaan tehdä ryhmäpäätös lukuvuoden alkaessa.

Vammaisten ja vammautuneiden opetusryhmissä koulukuljetusetuus määritellään erityistä tukea tarvitsevan oppilaan kouluun oton yhteydessä asiantuntijalausunnon perusteella, ilman hakemusta, mikäli asiantuntijalausunnossa on maininta kuljetuksen tarpeellisuudesta. Kuljetusetuuspäätös tehdään heistä kuitenkin lukuvuosittain. Päätös voi olla ryhmäpäätös tai yksittäistä oppilasta koskeva.

Oppilaalle tehty erityisen tuen päätös ei automaattisesti oikeuta koulukuljetusetuuteen.

Määritellyn kilometrirajan alittuessa oppilas voi olla oikeutettu koulumatkaetuuteen myös asiantuntijalausunnon perusteella.

Yksittäistä oppilasta koskevaa koulumatkaetuutta tai sen muutosta tulee huoltajan hakea erillisellä hakemuksella. Tämä tarkoittaa sitä, että hakemus tulee perustella kohtien 2.3 – 2.5 mukaisilla perusteilla (koulumatkan rasittavuus tai vaativuus, tien vaarallisuus tai koulumatkaan käytettävä aika).

Hakulomakkeita on saatavilla Jyväskylän kaupungin perusopetuksen kouluista, perusopetuspalveluista ja Jyväskylän kaupungin internet-sivulta www.jyvaskyla.fi/opetus. Hakemus palautetaan oppilaan omalle koululle.

Vapaaehtoiseen esiopetukseen kuljetusetuutta on haettava kaikissa tapauksissa.

Esiopetuksen kuljetusetuushakemukset ovat saatavilla esiopetuspaikoista ja Jyväskylän kaupungin internet-sivuilta www.jyvaskyla.fi/paivahoito.

Koulukuljetushakemuksessa kysytään lupaa antaa huoltajan puhelinnumero koulukuljetusautojen kuljettajille. Puhelinnumeroa voidaan tarvita erilaisissa poikkeustilanteissa.

Oppilaan kyytiin nousu- ja poisjäämispaikasta päättää rehtori / päiväkodinjohtaja / asiakaspalvelupäällikkö huomioiden tapauskohtaisesti oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet.

4 Koulukuljetusten järjestäminen

Koulukuljetukset pyritään järjestämään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Jyväskylän kaupungin koulukuljetuksissa on käytössä reittiliikenteen ja Jyväskylän paikallisliikenteen linja-autot. Mikäli koulukuljetusta ei pystytä järjestämään julkisen liikenteen avulla, se järjestetään mm. pienoislinja-autoilla tai taksilla.

Esiopetuskuljetukset järjestetään pääsääntöisesti taksinomaisella liikenteellä.

Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä oppilaan koko koulumatkalle, vaan oppilaan tulee varautua siihen, että hän kulkee osan koulumatkasta omatoimisesti. Kuljetuksen myöntämisen perusteena oleva kilometriraja on pisin mahdollinen omavastuumatka oppilaan omatoimiselle kulkemiselle. Oppilaan koulukuljetukseen ja omatoimiseen kävelyyn kuuluva yhteisaika odotuksiin ei kuitenkaan saa ylittää perusopetuslain mukaisia päivittäisiä koulumatkaan kuluvia aikoja. Tämä on koulujen otettava huomioon suunnitellessaan oppilaan omatoimisesti kuljettavan koulumatkan pituutta. ”Kotiportailta” haetaan vain poikkeustapauksissa ja erikseen perustellusta syystä (esim. liikuntaeste).

Alla olevassa Kuntaliiton tekemässä taulukossa on esitetty keskimääräisiä kävelyajoja ikäluokittain.

Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävely aika												
Ikä / vuosina	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kävelyaika / min/km	16 min	15 min	14 min	13 min	12 min 30 s	12 min	11 min 46 s	11 min 36 s	11 min 24 s	11 min 12 s	11 min	10 min 48 s

Ensimmäisinä koulupäivinä kuljetusoppilaille jaetaan joukkoliikenteen liput, taksien aikataulut ja yhteystiedot.

4.1 Kuljetusten odotusajat

Oppilaalle saattaa koulukuljetusautojen reiteistä ja aikatauluista johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun / **esiopetuksen** alkamista sekä iltapäivällä koulun päättymisen jälkeen.

Koulupäivän jälkeen kuljetusta odottavalle oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus valvottuun toimintaan tai tarjota tila esim. läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään kuitenkin pitämään mahdollisimman lyhyinä, kuitenkin hyödyntäen yhteisiä kuljetusjärjestelyjä.

4.2 Lukujärjestyksistä poikkeavat kuljetukset

Koulukuljetusoppilas on oikeutettu koulukuljetukseen myös ennen tai jälkeen hänelle annetun tukiopetuksen. Jälki-istuntoon määrätylle oppilaalle rehtori katsoo kuljetusjärjestelyt niin, että oppilaan on mahdollista kulkea kotimatka myöhemmin lähtevällä aikataulun mukaisella vuorolla / kuljetuksella tai muulla järjestetyllä tavalla.

4.3 Kuljetuksesta maksettava avustus

Jyväskylän kaupunki voi suorittaa huoltajalle avustusta oppilaan kuljettamisesta aiheutuneista kustannuksista. Oikeutta saada avustusta oppilaan kuljetuskustannuksiin tulee hakea koululta / **esiopetuksesta** ennen kuljetuksen aloittamista. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että Jyväskylän kaupunki ei ole järjestänyt kuljetusta muulla tavoin.

Avustus myönnetään hakemuksen perusteella koulumatkaetuuteen oikeutetuille. Avustus vastaa matkakustannuksia pääsääntöisesti halvinta kuljetustapaa noudattaen (avustus on kunnan maksama joukkoliikennetaksan mukainen). Avustus maksetaan jälkikäteen laskua vastaan. **Avustus maksetaan kodin ja koulun / päiväkodin välisen lyhimmän reitin mukaisesti.**

4.4 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta (Jälkkäri ja Vertti) ja koulun kerhotoiminta

Jälkkäri

Mikäli oppilas osallistuu aamutoimintaan, hän ei ole oikeutettu koulukuljetukseen kotoa aamutoimintaan. Oppilaan osallistuessa iltapäivätoimintaan, hän ei ole oikeutettu koulukuljetukseen iltapäivätoiminnasta kotiosoitteeseen. Koulumatkaetuuteen oikeutetuille oppilaille koulukuljetus järjestetään aamutoiminnasta koululle ja koululta iltapäivätoimintaan.

Vertti

Vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden (kehitysvammaiset ja autistit) eli ns. Vertti -ryhmien lapsille koulumatkaetus on subjektiivinen oikeus **erityishuoltolain** perusteella. Verttioppilaiden koulumatkaetus sisältää kuljetukset aamulla kotiosoitteesta mahdolliseen aamutoimintaan ja/tai kouluun, koulusta iltapäivätoimintaan ja iltapäivätoiminnasta kotiosoitteeseen.

Koulun kerhotoiminta

Mikäli koulukuljetusoppilas osallistuu kouluilla järjestettäviin kerhoihin, hänelle ei järjestetä erillistä koulukuljetusta kotiosoitteeseen kerhon tai kerhojen jälkeen.

5 Säännöt ja aikataulut koulukuljetuksissa

Koulun säännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Koulukuljetusautossa ei saa liikkua kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni koko ajomatkan ajan. Koulukuljetusauton kuljettaja saa ja hänen pitää puuttua kuljetuksen aikana ilmeneviin häiriötilanteisiin. Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeää.

Koulukuljetusauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita lukujärjestyksen mukaan tarvitaan esimerkiksi liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Koulukuljetusauton kyytiin saavat nousta vain ne oppilaat, joille on myönnetty siihen lupa koululta. Koulukuljetusautoon ei saa ottaa kavereita mukaan.

Jos oppilas rikkoo, kadottaa tai jättää palauttamatta joukkoliikenteen matkakortin, **ensimmäisellä kerralla** huoltajalta voidaan periä voimassaoleva korttimaksu. **Toistuvissa tapauksissa voidaan periä korotettu maksu, joka on kaksinkertainen. joka on kevätlukukaudella 2013 Jyväskylän Liikenteen koulumatkakortista 3 € ja Matkahuollon kausikortista 6,50 €.**

5.1 Vapaapaikkaoikeus

Haja-asutusalueella, missä ei ole tarjolla joukkoliikennepalveluja, voidaan myöntää taksien kuljetusreitille ns. vapaapaikkoja hakemuksesta, mikäli koulukuljetuksia suorittavassa autossa on tilaa. Kouluauton reittiä ei tämän oikeuden vuoksi muuteta. Vapaapaikkaa voidaan hakea koko lukukaudeksi tai myös osaksi lukukautta kuukausi kerrallaan.

Kun asiasta on neuvoteltu liikennöitsijän kanssa, kirjallisen luvan oikeudesta vapaapaikkaan antaa kyseisen koulun rehtori / päiväkodinjohtaja. Kuljetus vapaapaikalla on aina tilapäinen, eikä luopuvaa kuljetusoikeutta. Mikäli hakijoita on paljon, eikä vapaapaikkoja ole kaikille hakijoille, paikat arvotaan. Vapaapaikkaan oikeutettu oppilas voi kysyä reitin aikataulun liikennöitsijältä.

Vapaapaikan hinta on alle 12-vuotiaalle 29 euroa/kk (145 euroa lukukausi) ja yli 12-vuotiaalle 41 euroa (205 euroa lukukausi, vuonna 2013). Hinnoittelu seuraa joukkoliikenteen koululaislipun hinnoittelua ja muuttuu sen muuttuessa. Poissaoloja ei oteta huomioon laskutuksessa vähentävänä tekijänä. Kuljetukset laskutetaan huoltajalta liikennöitsijän toimesta.

5.2 Aikataulut

Koulukuljetusautoissa on aikatauluina toimiva matkustajaluettelo, jota päivitetään säännöllisesti. Oppilaan on oltava viisi minuuttia ennen sovittua aikaa odottamassa sovitussa paikassa, eikä jossain sen läheisyydessä. Koulukuljetuksen ei tarvitse odottaa oppilasta. Oppilasta ei myöskään tarvitse palata uudelleen hakemaan, mikäli tämä ei ole sovittuna aikana sovitulla paikalla.

Huoltajan tulee ilmoittaa liikennöitsijälle vähintään tuntia aikaisemmin, kun oppilas ei tarvitse koulukyytiä tai kun peruutustarve on tiedossa. **Perumatta jätetyn tai aiheettoman kuljetuksen todelliset kustannukset voidaan periä huoltajalta.**

Liikennöitsijälle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista esim. allergioista, jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin. Aamuisin koulukuljetusauto voi saapua hieman ilmoitettua aikaa myöhemmin. Koulukuljetusauto ei kuitenkaan saa ohittaa hakupaikkaa ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki ajolistojen mukaan hakupaikasta kyytiin nousevat oppilaat ole mukana. Iltapäivisin koulukuljetusoppilaat haetaan kouluilta suunnitellun ajoreitin mukaisesti. Iltapäivisin saatetaan lukujärjestyksistä johtuen olla ”ruuhkahuippuja”, jolloin oppilaat voivat joutua odottamaan koulukuljetusta.

6 Erytistilanteet koulumatkalla

Oppilaan koulumatka on reitti suorinta tietä kotoa kouluun / **esiopetuspaikkaan** ja takaisin. Koulumatkaksi ei katsota oppilaan poikkeamista koulureitiltä tai jos hän ei käytä hänelle osoitettua koulukuljetusta. Esimerkiksi oppilas menee koulusta suoraan kaverin luokse tai huoltaja hakee hänet koululta.

6.1 Koulukuljetusauto ei saavu pysäkille

Mikäli kouluauto ei saavu noutopaikkaan ilmoitettuna aikana esim. auton rikkoutumisesta johtuen, on liikennöitsijä velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Talvisin sääolot voivat aiheuttaa kouluauton aikatauluihin myöhästymisiä. Oppilaille ja heidän huoltajilleen on jaettu liikennöitsijöiden puhelinnumerot, joihin tulee näissä tapauksissa ensisijaisesti ottaa yhteyttä. Erytistilanteista **on myös pitää hyvä** ilmoittaa koululle / **esiopetuspaikkaan**.

6.2 Kuljetuksen laatuun ei olla tyytyväisiä

Mikäli kuljetusoppilas ja hänen huoltajansa eivät ole tyytyväisiä kuljetuksen laatuun, tulee huoltajan ottaa yhteyttä koululle / **esiopetuspaikkaan**. Koulu / **esiopetuspaikka** selvittää ongelmatilanteet ja ne kirjataan ylös perusopetus- / **varhaiskasvatuspalvelujen** kanssa. Kuljetusyrittäjään otetaan yhteyttä tilanteiden selvittämiseksi ja palvelun parantamiseksi.

6.3 Oppilaan hakupaikasta sopiminen

Osoite- ja aikataulumuutokset tehdään aina koulun / **esiopetuspaikan** kautta liikennöitsijälle.

Oppilaiden hakupaikat pyritään kouluilla / **esiopetuspaikassa** järjestämään niin, että ne ovat järkevästi kouluauton reitillä ja turvallisia nousta kyytiin oppilaan kyvyt huomioon ottaen. Mikäli huoltajat ovat eri mieltä hakupaikasta, he voivat ottaa yhteyttä kouluun / **esiopetuspaikkaan**, ja asia otetaan käsittelyyn pyrkien löytämään osapuolia tyydyttävä yhdenmukaisuusperiaatteen mukainen ratkaisu.

6.4 Hankalat sääolot

Kovat pakkaset tai muut hankalat sääolot eivät oikeuta koulumatkaetuuteen. Kuljetusoppilaat pyritään kuljettamaan kuitenkin normaalisti.

6.5 Vahingonkorvausvastuut

Mikäli oppilas aiheuttaa koulukuljetusautolle vahinkoa ja/tai ilkivaltaa, on hän velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Tällöin oppilaan huoltaja ja liikennöitsijä sopivat keskenään vahinkojen korvaamisesta. Jyväskylän kaupunki ei korvaa oppilaiden koulukuljetusautoille aiheuttamia vahinkoja.

Oppilaat ovat vakuutettuja koulupäivän ja –matkan ajan.

7 Muistilistat

Oppilaiden, huoltajien, koulun / **esiopetuspaikan** ja kouluauton kuljettajien / liikennöitsijän tulee ottaa huomioon koulukuljetuksissa mm. seuraavia asioita.

7.1 Oppilaan muistilista

Oppilaan tulisi huolehtia seuraavista asioista ikä ja kyvyt huomioon ottaen:

- olla ajoissa sovitulla hakupaikalla, jolloin kaikki kuljetettavat ehtivät kouluun
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille
- nousta autoon reippaasti ryntäilemättä
- istuutua penkille ja kiinnittää sekä pitää turvavyö kiinnitettynä koko ajomatkan ajan
- säilyttää reppu matkan aikana, sylissä, jaloissa tai tavaratilassa, ei selässä
- käyttäytyä asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon koulumatkalla
- noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- kertoa kuljettajalle, kouluun ja kotiin jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- poistua autosta viivyttämättä ja kuitenkin rauhallisesti
- odottaa, että kouluauto on jatkanut matkaa ja vasta sitten lähteä ylittämään tietä
- ymmärtää koulukuljetuksista annetut yhteiset ohjeistukset ja sitoutua noudattamaan niitä.

Pienen oppilaan ollessa kyseessä huoltajien vastuu on suurempi, mutta oppilaan iän karttuessa pystyy hän yhä enemmän huolehtimaan itse koulukuljetuksiin liittyvistä velvollisuuksistaan.

7.2 Huoltajan muistilista

Vanhempien tulee opastaa lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana. Vanhempien vastuu oppilaan opastamisessa on sitä suurempi mitä nuorempi oppilas on. Vanhempien tulee huolehtia ja opastaa oppilasta ainakin seuraavissa asioissa:

- oppilaan tulee olla ajoissa sovitulla kouluauton hakupaikalla tai pysäkillä
- oppilasta tulee opastaa kulkemaan koulureitti liikenne- ja koulun sääntöjen mukaan
- oppilaan tulee käyttää pimeällä heijastinta
- oppilaan tulee käyttää pyöräillessään pyöräilykypärää
- oppilaalla on mukanaan tarvittavat liikuntavälineet asianmukaisesti pakattuna
- lapsen kanssa keskusteleminen kuinka koulumatkat ovat sujuneet ja yhteydenotto tarvittaessa koululle
- huoltajan tulee ilmoittaa liikennöitsijälle oppilaan lyhyetkin poissaolot koulukuljetuksesta. Ilmoittamatta jättämisestä voidaan laskuttaa siitä aiheutuneet todelliset kustannukset.
- huoltajan tulee ilmoittaa koululle lyhyistä ja pidemmistä muutoksista koulukuljetustarpeessa.
- huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin tai kuljetusaikatauluihin. Muutokset tehdään aina koulun kautta.
- **huoltaja huolehtii, että esiopetusikäisellä oppilaalla on huoltajan puhelinnumero mukana.**
- **huoltaja huolehtii, että esiopetusikäistä oppilasta on aina joku vastaanottamassa kotona.**

7.3 Koulun / esiopetuspaikan muistilista

Koulukuljetukset myönnetään ja järjestetään kouluilla / päiväkodeilla. Koulukuljetukset kuuluvat hallinnollisesti rehtoreiden / päiväkodinjohtajien / asiakaspalvelupäälliköiden päätäntävaltaan ja koulukuljetusten käytännön järjestelyt ovat kouluilla / esiopetuspaikoissa.

Koulun / esiopetuspaikan tulee huolehtia seuraavista asioista koskien koulukuljetuksia:

- koulun rehtori huolehtii, että kuljetusten järjestäjä saa kuljetusoppilaiden lukujärjestykset ajoissa
- oppilaat aikataulutetaan koulujen lukujärjestyksen mukaisesti koulukuljetusten reiteille, lukujärjestyksen tulisi olla pysyviä
- koulujen / esiopetuspaikan tulee antaa koulukuljetusetuuspäätös tiedoksi kuljetusoppilaille ja/tai heidän huoltajilleen
- erityistä huolenpitoa vaativilla oppilailla (esim. kehitysvammainen oppilas) on tarpeen vaatiessa henkilö vastaanottamassa kouluautosta tai saattamassa kouluautoon
- koulu / esiopetuspaikka järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan tai tilan mahdollisena kuljetusten odotusaikana
- koulujen / esiopetuspaikan tulee välittää huoltajilta ja oppilailta tulevaa tietoa koulukuljetusten toimivuudesta koulukuljetuksia hoitavalle henkilölle.
- tiedottaa omalla koulullaan / esiopetuspaikassa koulukuljetuksia hoitavan henkilön ajantasaiset yhteystiedot liikennöitsijälle ja huoltajille.
- esiopetuksen kuljetuksia suunnitellaan yhdessä koulujen kanssa.

7.4 Kuljettajan / liikennöitsijän muistilista

Kouluauton kuljettajan / liikennöitsijän tulee huolehtia seuraavista asioista liittyen koulukuljetuksiin:

Koulukuljetusauton kunto

- auto on määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti
- turvavyöt ovat kunnossa ja niitä on tarpeellinen määrä
- koulukyytikilpi on paikallaan ajon aikana auton edessä ja takana. Kilven voi takseissa korvata koulukuljetusta ilmaisevalla valaistulla kuvalla.
- autossa on toimiva alkolukko (pakollinen koululaiskuljetuksissa 1.8.2011 lähtien).

Kuljettajan / liikennöitsijän valmistautuminen koulukuljetuksiin

- kuljettajalla tulee olla positiivinen asenne tehtävän suorittamiseen
- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- suomenkielen taito
- asianmukainen asu
- vaativa ja riskialtis kuljetustehtävä edellyttää kuljettajalta sekä fyysisestä että henkisestä kunnon huolehtimista; väsymys heikentää ajokykyä
- tutustua ennakolta kuljetusoppilaslistaan ja kuljetusten suoritusalueeseen

Kuljettajan tehtävät ajon aikana

- esittäytyä oppilaille
- huolehtia, että kuljetusaikataulu/-lista on mukana koulukuljetusautossa
- ajaa koulukuljetusreitti kuljetusaikataulun mukaisesti
- huomioida mahdolliset ajoreitin muutokset
- sijoittaa oppilaat autoon kuljetettavien koko huomioiden
- varmistaa, että oppilailla ja itsellään on turvavyö kiinni koko ajomatkan ajan
- ajaa nopeusrajoituksia ja liikennesääntöjä noudattaen
- ilmoittaa pysähtymispaikat kuljetettaville ja huolehtia, että jokainen oppilas jää kyydistä sovitulla paikalla
- pysähtyä niin, että autoon nouseminen ja autosta poistuminen on turvallista
- noudattaa kuormitusmääräyksiä
- kuljettaa oppilaiden lukujärjestysten mukaiset liikuntavälineet
- järjestyksenpito autossa
- ottaa yhteyttä ongelmatilanteissa huoltajaan sekä koululle / **esiopetuspaikkaan** ja / tai perusopetus- / **varhaiskasvatuspalveluihin**
- opastaa autosta poistuvaa oppilasta
- huolehtia erityistä huolenpitoa vaativien (esim. kehitysvammaisten) oppilaiden luovuttamisesta vastaanottavalle henkilölle saakka
- varmistaa kääntöpaikan turvallisuuden
- antaa puhelinnumeron huoltajille mahdollisten poissaolojen varalta.

Salassapito ja vaitiolovelvollisuus

- kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei saa kertoa ulkopuolisille
- kuljetusreittejä koskevat kuljetuslistat on tarkoitettu vain niitä ajaville kuljettajille
- kuljetuslistat eivät ole julkisia asiakirjoja eikä niissä olevia tietoja saa luovuttaa ulkopuolisille, autoilija/liikennöitsijä vastaa listojen huolellisesta säilyttämisestä ja huolehtii vanhojen listojen asianmukaisesta hävittämisestä.
- liikennöitsijä vastaa kuljettajiensa rikostaustan selvittämisestä (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504)

Koulukuljetusten tulee toimia mahdollisimman hyvin ja oppilaiden koulunkäyntiä tukien.